

**UCHWAŁA NR LVIII/403/2023
RADY MIEJSKIEJ W KAMIENIU KRAJEŃSKIM**

z dnia 28 grudnia 2023 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób
Doznających Przemocy Domowej w Gminie Kamień Krajeński na lata 2024-2030**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40, 572, 1463 i 1688), art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2021 r. poz. 1249 oraz z 2023 r. poz. 289 i 535) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Kamień Krajeński na lata 2024-2030.

§ 2. Traci moc uchwała nr XLI/290/2022 Rady Miejskiej w Kamieniu Krajeńskim z dnia 31 sierpnia 2022 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2022-2026.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Dyrektorowi Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kamieniu Krajeńskim.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2024 r.

Przewodniczący Rady Miejskiej w Kamieniu
Krajeńskim

Kazimierz Warylak

**Gminny Program Przeciwdziałania
Przemocy Domowej
oraz
Ochrony Osób Doznających Przemocy
Domowej
w Gminie Kamień Krajeński
na lata 2024-2030**

Kamień Krajeński

Spis treści

Wstęp.....	3
Rozdział I	
Uwarunkowania prawne	4
1.1.Podstawa prawna	4
1.2. Relatywne akty prawne	5
1.3. Zmiany prawne w systemie przeciwdziałania przemocy – 2023	6
Rozdział II	
Charakterystyka zjawiska przemocy	10
Rozdział III	
Diagnoza zjawiska przemocy w gminie Kamień Krajeński na podstawie danych instytucjonalnych	13
Rozdział IV	
Analiza SWOT w zakresie problemu przemocy	17
Rozdział V	
Cele, działania i sposoby realizacji Programu	19
Rozdział VI	
Przewidywane efekty realizacji Programu	22
Rozdział VII	
Źródła finansowania Programu	22
Rozdział VIII	
Monitoring i ewaluacja programu	22

Wstęp

Opracowanie i realizacja niniejszego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Kamień Krajeński na lata 2024-2030 służy redukowaniu zjawiska przemocy domowej na terenie Gminy Kamień Krajeński oraz ma sprzyjać wzrostowi efektywności podejmowanych w tym kierunku działań, w szczególności w dziedzinie profilaktyki, ochrony i wsparcia osób dotkniętych przemocą, a także oddziaływania wobec osób stosujących przemoc. W niniejszym Programie wytyczono kierunki działań, jakie gmina Kamień Krajeński podejmuje i będzie podejmować dla realizacji zadań w zakresie zwalczania i przeciwdziałania przemocy domowej oraz efektywnej ochrony osób doznających przemocy domowej na każdym etapie ich powrotu do normalnego życia. Ponadto w Programie zawarto zasady monitorowania i ewaluacji jego efektów.

Rozdział I

Uwarunkowania prawne

1.1. Podstawa prawna

Niniejszy Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Kamień Krajeński na lata 2024-2030 został opracowany zgodnie z dyspozycją art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej – z uwzględnieniem nowelizacji wprowadzonej na mocy ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 535), która obowiązuje w zasadniczej części od 22 czerwca 2023 r. W myśl art. 6. ust. 2 pkt 2-4 podanej ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, do pozostałych zadań własnych gminy należy:

- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,
- zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia,
- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

1.2. Relatywne akty prawne

W niniejszym dokumencie uwzględniono podstawowe akty prawne, które współtworzą polski system przeciwdziałania przemocy domowej, czyli w szczególności:

- Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. Nr 78 poz. 483 ze zm.),
- Ustawę z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2023 r. poz. 171 ze zm.),
- Ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901 ze zm.),
- Ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2023 r. poz. 2151),
- Ustawę z dnia 28 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2023 r. poz. 1939 ze zm.),

- Ustawę z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2023 r. poz. 900 ze zm.),
- Ustawę z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1359 ze zm.),
- Ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. z 2022 r. poz. 1138 ze zm.)
- Ustawę z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2023 poz. 1610 ze zm.)
- Ustawę z dnia 17 listopada 1964 Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. 2023 poz. 1550 ze zm.)
- Ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2022 r. poz. 1375 ze zm.),
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta" (Dz. U. z 2023 r. poz. 1870).

Niniejszy Program z uwagi na nowelizację ustawy stanowi aktualizację i zastępuje poprzednio obowiązujący Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2022-2026. Ponadto jest spójny z Rządowym Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030.

Realizacja Programu zakłada aktywne włączenie wszelkich służb, podmiotów i organizacji mających styczność w codziennej pracy z rodziną. Cele, działania i zadania Programu będą podlegać ewaluacji i odpowiadać na potrzeby mieszkańców Gminy Kamień Krajeński w zakresie przeciwdziałania przemocy.

Niniejszy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2030 w Gminie Kamień Krajeński zakłada efektywną interwencję i wsparcie w sytuacji występowania przemocy, jak również optymalizowanie systemu wsparcia jako nieodłącznego elementu w zapewnianiu pomocy osobom doznającym przemocy domowej. Zakłada też doskonalenie obecnego systemu przy jednoczesnym zapewnieniu stałej i odpowiednio dopasowanej oferty pomocy w zakresie podejmowanych działań interwencyjnych zarówno wobec osób doświadczających przemocy jak i osób stosujących przemoc

1.3. Zmiany prawne w systemie przeciwdziałania przemocy - 2023

Rok 2023 to rok, w którym zaczęło obowiązywać wiele zmian istotnych czy wręcz podstawowych dla funkcjonowania systemu przeciwdziałania przemocy. W tym kontekście na uwagę zasługują w szczególności:

- Ustawa z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 535),
- Ustawa z dnia 13 stycznia 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 289).

Od dnia 22 czerwca 2023 r. w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, obowiązuje nowa i rozbudowana w stosunku do poprzedniej definicja legalna przemocy domowej, przez którą rozumie się: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udržczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej” (art. 2 ust. 1 pkt 1).

W myśl nowej definicji osoba doznająca przemocy domowej to:

- a) małżonek, także w przypadku, gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- b) wstępni i zstępni oraz ich małżonkowie,
- c) rodzeństwo oraz ich wstępni, zstępni i ich małżonkowie,

d) osoby pozostające w stosunku przysposobienia i ich małżonek oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,

e) osoby pozostające obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,

f) osoby wspólnie zamieszkujące i gospodarujące oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,

g) osoby pozostające obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,

h) małoletni

– wobec których jest stosowana przemoc domowa.

Przez osobę doznającą przemocy domowej należy także rozumieć małoletniego będącego świadkiem przemocy domowej wobec osób, o których mowa wyżej.

Świadek przemocy domowej – należy przez to rozumieć osobę, która posiada wiedzę na temat stosowania przemocy domowej lub widziała akt przemocy domowej.

Osoba stosująca przemoc domową to osoba pełnoletnia, która dopuszcza się przemocy domowej wobec osób, o których mowa wyżej.

Ponadto nowelizacja wprowadza zmiany w organizacji i funkcjonowaniu Zespołów Interdyscyplinarnych, a w miejsce grup roboczych będą powoływane grupy diagnostyczno-pomocowe.

Zmiany ustawy dotyczą również procedury „Niebieskie Karty”, która nie wymaga już zgody na jej wszczęcie przez osobę doznającą przemocy domowej ani osobę stosującą przemoc domową.

Między innymi wprowadzono zasadę realizacji procedury według miejsca zamieszkania osoby doznającej przemocy domowej. Obowiązkiem grupy diagnostyczno-pomocowej będzie zawiadomienie osoby podejrzanej o stosowanie przemocy domowej o wszczęciu procedury „Niebieskie Karty” pod jej nieobecność.

Zakończenie procedury „Niebieskie Karty” następuje w przypadku ustania przemocy domowej i uzasadnionego przypuszczenia, że zaprzestano dalszego stosowania przemocy (lub rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań).

Dodatkowo wprowadzono obowiązek monitorowania sytuacji osób uczestniczących w procedurze NK przez okres 9 miesięcy po jej zakończeniu.

Ustawa z dnia 13 stycznia 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw poszerzył od połowy sierpnia 2023 r. katalog zakazów wobec osób stosujących przemoc, który odtąd będzie obejmował również:

- **zakaz zbliżania się do osoby dotkniętej przemocą** – gdy osoba stosująca przemoc domową swoim zachowaniem polegającym na stosowaniu przemocy domowej stwarza zagrożenie dla życia lub zdrowia osoby dotkniętej przemocą;

- **zakaz kontaktowania się z osobą dotkniętą przemocą** – gdy osoba stosująca przemoc domową swoim zachowaniem polegającym na stosowaniu przemocy domowej stwarza zagrożenie dla życia lub zdrowia osoby dotkniętej tą przemocą, a także gdy osoba stosująca przemoc domową nęka ją za pomocą środków komunikacji elektronicznej na odległość, wzbudzając u niej uzasadnione okolicznościami poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia lub istotnie narusza jej prywatność;

- **zakaz wstępu na teren szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej lub artystycznej, lub obiektu sportowego, do których uczęszcza osoba dotknięta przemocą domową, miejsca pracy lub innego miejsca, w którym zwykle lub regularnie przebywa osoba dotknięta przemocą domową, i przebywania na tym terenie** – jeżeli osoba dotknięta przemocą domową uczęszcza do szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej lub artystycznej, uprawia sport lub pracuje.

Nowelizacja stanowi zatem uzupełnienie rozwiązań z 2020 r. pod postacią tzw. „Ustawy Antyprzemocowej”, która wprowadziła do porządku prawnego uprawnienie do wydawania wobec osoby stosującej przemoc w rodzinie nakazu opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazu zbliżania się do tego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia.

Wszystkie powyższe zakazy wobec osoby stosującej przemoc domową będą mogły być wydane przez:

- Policję lub Żandarmerię Wojskową,
- Sąd – postanowieniem o udzielenie zabezpieczenia,
- Sąd – postanowieniem o zobowiązaniu do opuszczenia mieszkania lub zakazie zbliżania się do niego, o zakazie zbliżenia się do osoby dotkniętej przemocą, kontaktowania się z nią, lub wstępu do miejsc, w których ta osoba przebywa.

Zakazy, do których wydania uprawniona jest Policja lub Żandarmeria Wojskowa tracą moc po upływie 14 dni od dnia ich wydania, chyba że sąd udzielił zabezpieczenia, którym zostały one przedłużone. Przy obliczaniu terminu nie uwzględnia się dnia, w którym zakazy zostały wydane. Zakazy tracą także moc, w przypadku gdy po ich wydaniu wobec osoby stosującej przemoc w rodzinie zastosowano środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania.

Policjant może wydać nakaz opuszczenia mieszkania, a także każdy z pozostałych zakazów (które mogą być zastosowane łącznie):

- podczas interwencji podjętej we wspólnie zajmowanym mieszkaniu lub jego bezpośrednim otoczeniu,
- w związku z powzięciem informacji o stosowaniu przemocy w rodzinie, w szczególności zgłoszenia przez:

✓ osobę dotkniętą przemocą domową lub

✓ kuratora sądowego lub pracownika jednostki organizacyjnej pomocy społecznej, w związku z wykonywaniem ustawowych obowiązków.

Osoba dotknięta przemocą w rodzinie może wystąpić do sądu z wnioskiem o:

- zobowiązanie osoby stosującej przemoc domową do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub
- wydanie zakazu zbliżania się do wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, lub
- zakazu zbliżania się do osoby dotkniętej przemocą domową, lub
- zakazu kontaktowania się z osobą dotkniętą przemocą domową, lub
- zakazu wstępu na teren szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej lub artystycznej, lub obiektu sportowego, do których uczęszcza osoba dotknięta przemocą domową,

miejsca pracy lub innego miejsca, w którym zwykle lub regularnie przebywa osoba dotknięta przemocą domową, i przebywania na tym terenie.

Sąd rozpoznaje sprawę w postępowaniu nieprocesowym i orzeka po przeprowadzeniu rozprawy.

Kodeks postępowania cywilnego nakłada na sąd obowiązek szybkiego rozpoznania sprawy. Sąd orzeka w terminie jednego miesiąca od dnia wniesienia wniosku. W przypadku wniesienia apelacji, sąd drugiej instancji orzeka w terminie jednego miesiąca od przedstawienia akt sprawy przez sąd pierwszej instancji wraz z apelacją.

Rozdział II

Charakterystyka zjawiska przemocy

Przemoc domowa, zwana też przemocą w rodzinie, to „zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie skierowane przeciw członkowi rodziny, które narusza prawa i dobra osobiste, powodując cierpienie i szkody”.

Przemoc domowa stanowi poważny problem społeczny, który jest niezwykle trudny do zdiagnozowania, dlatego konieczne jest podjęcie odpowiednich działań, które będą precyzyjnie dobrane do potrzeb osób doznających przemocy domowej. Przyczyny występowania przemocy są różne. Mogą one wynikać z osłabienia lub zaniku więzi emocjonalnych w domu rodzinnym, a także z frustracji, stresu, z zaburzeń psychicznych, z uzależnienia, jak również z ubóstwa. Ponadto przyczyn tego zjawiska można także dopatrywać się w tradycjach, zwyczajach i przekonaniach funkcjonujących w naszym społeczeństwie. Przemoc domowa jest zjawiskiem trudnym do ujawnienia w związku z tym, że osoby doświadczające przemocy boją się, wstydzą, często nie wierzą w skuteczność pomocy. Nie bez znaczenia jest fakt, że osobę doznającą przemocy domowej i osobę sprawującą przemoc domową łączą bliskie więzi rodzinne i emocjonalne. Przemoc domowa może być przyczyną poważnych szkód osobistych, społecznych i zdrowotnych. Zjawisko przemocy domowej, ze względu na swoją złożoność, zasługuje na miano problemu interdyscyplinarnego i wymaga międzysektorowej ciągłej współpracy wielu instytucji i organizacji pośrednio lub bezpośrednio związanych z problematyką przemocy domowej. Tylko podejmowanie wspólnych, systematycznych i ciągłych działań może w sposób skuteczny przyczynić się do zmniejszenia skali zjawiska przemocy domowej. Wyróżniamy następujące formy przemocy:

- **Przemoc fizyczna** - polega na zastosowaniu oddziaływania fizycznego ingerującego w cudzą sferę cielesną, np. poprzez popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie, rzucanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni lub innych niebezpiecznych narzędzi, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, wyrzucanie z samochodu, gaszenie papierosa na osobie, nieudzielanie koniecznej pomocy.
- **Przemoc psychiczna** - opiera się na oddziaływaniu w sferze emocji, np. poprzez wyśmiewanie wyglądu lub poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie), stosowanie bezprawnych gróźb np. zabiję cię, szantażowanie zabójstwem, przekonywanie o swojej bezkarności.
- **Przemoc seksualna** - definiowana jest zwykle, jako wymuszanie kontaktów o charakterze seksualnym wbrew woli danej osoby, a także kontynuowanie aktywności seksualnej bez jej zgody, gdy nie jest w pełni świadoma lub gdy obawia się odmówić.
- **Przemoc ekonomiczna** - np. odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokajanie podstawowych, materialnych potrzeb członków rodziny.
- **Zaniedbanie** - naruszenie obowiązku do opieki ze strony osób bliskich. Jest formą przemocy ekonomicznej i oznacza np.: nie dawanie środków na utrzymanie, pozbawianie jedzenia, ubrania, schronienia, brak pomocy w chorobie, nie udzielenie pomocy, uniemożliwianie dostępu do miejsc zaspokojenia podstawowych potrzeb: mieszkania, kuchni, łazienki, łóżka, itp.
- **Cyberprzemoc** – to przemoc z użyciem urządzeń elektronicznych, najczęściej telefonu bądź komputera. Bywa określana także jako cyberbullying, nękanie, dręczenie, prześladowanie w Internecie.

Zjawisko przemocy domowej dotykające społeczność lokalną jest ściśle powiązane z innymi problemami społecznymi, dlatego ich rozwiązywanie powinno być wspólnym interesem wzajemnie uzupełniających się działań specjalistów, instytucji i organizacji, m. in: placówek opiekuńczo-wychowawczych, służby zdrowia, pomocy społecznej, instytucji porządku publicznego, czy też organizacji pozarządowych. Każdy z wyżej wymienionych

podmiotów ma do czynienia z różnym aspektem zjawiska przemocy. Działając osobno nie prowadzi to do zwiększenia jakości wsparcia społecznego w obszarze przemocy wewnątrzrodzinnej. W związku z powyższym konieczne jest zintegrowanie wszelkich zasobów jednostek i organizacji do realizacji zadań Programu, które przyczynią się do stworzenia jednolitej strategii wsparcia oraz zdecydowanego podniesienia skuteczności udzielanej pomocy.

Przemoc domowa nigdy nie kończy się na jednym incydencie. W rodzinie, gdzie istnieje przemoc, ma miejsce stały cykl, w którym można wyróżnić następujące fazy:

- **faza narastającego napięcia** - ofiary zazwyczaj doznają odczucie stałego napięcia, które jest spowodowane oczekiwaniem na wybuch agresji i frustracji sprawcy. Agresor jest pełen negatywnych emocji, uszczypliwy, ma pretensje do ofiary i często wini ją za swoje złe samopoczucie, jego frustracja rośnie w siłę. Ofiara nie chce rozdrażnić swojego „kata” i unika wchodzenia z nim w jakiegokolwiek konfliktu. Czasami udaje jej się uniknąć „kary”, choć nie na długo bowiem sprawca przemocy zawsze znajdzie pretekst by skrzywdzić ofiarę.
- **faza ostrej przemocy** - to faza eksplozji wszystkich negatywnych emocji sprawcy. Sprawca wyżywa się na swojej ofierze, a często także na całej rodzinie. Brutalnie, poprzez niekontrolowany przyływ frustracji niszczy sprzęty gospodarstwa domowego, krzywdzi ofiarę, powodując często silne urazy. Jeżeli ofiara nic nie zrobi, skarże się na częstsze ataki ze strony sprawcy i sprawi że będzie się czuł pewny i bezkarny.
- **faza miodowego miesiąca** - sprawca chce naprawić szkody, które wyrządził. Często po niekontrolowanym ataku, dopiero dochodzi do niego jakich dokonał szkód. Upust jego emocji i brak kontroli spustoszył nie tylko mieszkanie, ale przede wszystkim skrzywdził domowników. Sprawca kupuje kwiaty, prezenty dla swojej ofiary. Próbuje się usprawiedliwiać i przysięga, że to już się nie powtórzy. Ofiary, najczęściej kobiety właśnie podczas tej fazy odwołują swoje skargi na sprawcę, wracają do wspólnego mieszkania ze sprawcą, wycofują sprawę o rozwód czy też alimenty na dzieci. Jednocześnie ofiara skazuje siebie oraz dzieci na trwanie w kręgu przemocy. Dopóki nie ma całkowitej separacji ofiary ze sprawcą cykl przemocy nie zamknie się. Za każdym razem kiedy dochodzi do kolejnego początku cyklu przemocy, faza miodowego miesiąca skraca się, a sprawca coraz mniej stara się o wybaczenie swojej ofiary. Sprawca czując lęk i bezradność swojej ofiary, rośnie w siłę, czując się

bezkarny. Agresor wie, że ofiara w takim stopniu jest uzależniona od niego, że będzie miał nad nią władzę.

O przemocy domowej można mówić wtedy, gdy ktoś z członków rodziny, w sposób intencjonalny, długotrwały, systematyczny, znęca się na innym członku rodziny, doprowadzając do bezpośrednich oraz odległych szkód psychicznych i psychosomatycznych.

Rozdział III

Diagnoza zjawiska przemocy w gminie Kamień Krajeński na podstawie danych instytucjonalnych.

Gmina Kamień Krajeński położona jest w północno-zachodniej części województwa kujawsko-pomorskiego, w powiecie sępoleńskim. Gminę i miasto Kamień Krajeński zamieszkuje 6717 osób. Gmina obejmuje 13 sołectw tj. 4420 mieszkańców (stan na 30.11.2023 r.).

Diagnozę problemu przemocy w rodzinie sporządzono na podstawie informacji statystycznych otrzymanych od instytucji realizujących zadania w ramach systemu przeciwdziałania przemocy domowej, czyli:

- Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kamieniu Krajeńskim,
- Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Kamieniu Krajeńskim,
- Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Punktu Konsultacyjnego przy MGKRPA.

W poniższej tabeli zaprezentowano liczbę założonych Niebieskich Kart oraz informację przez jakie organy zostały one założone na przestrzeni lat 2021 – 2023.

Tabela 1. Liczba Niebieskich Kart sporządzonych przez poszczególne instytucje.

Instytucja wszczynająca procedurę "Niebieska Karta"	2021	2022	2023 (dane do końca listopada)
Policja	11	12	7
MGOPS	7	5	10
MGKRPA	0	1	1
Oświata	0	0	1
Służba zdrowia	0	0	0
RAZEM	18	18	19

Źródło: Dane z Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Kamieniu Kraj.

Spośród wszystkich instytucji i podmiotów publicznych, uprawnionych do wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” zauważalnie największy udział odnotowuje w tym zakresie Policja, jednak w roku 2023 MGOPS wszczął najwięcej procedur. W ciągu ostatnich trzech lat placówki służby zdrowia nie rozpoczęły żadnej procedury „Niebieskie Karty”. Natomiast Miejsko-Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wszczęła procedurę „Niebieska Karta” dwa razy, a placówki oświatowe raz.

Tabela 2. Sprawcy przemocy z problemem alkoholowym („Niebieskie Karty” wszczęte w danym roku).

Wyszczególnienie	2021	2022	2023 (dane do końca listopada)	Ogółem
Liczba sprawców ogółem	16	16	16	48
Sprawcy przemocy z problemem alkoholowym	12	10	13	25

Źródło: Dane z Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Kamieniu Kraj.

Zjawisko przemocy domowej obok problematyki uzależnień wymaga podjęcia szczególnych działań profilaktycznych. Działania te muszą być skierowane do ogółu populacji, ale przede wszystkim do osób bezpośrednio dotkniętych problemem przemocy domowej.

Tabela 3. Struktura osób doświadczających przemocy domowej na podstawie wszczętych "Niebieskich Kart" w danym roku.

Osoby doznające przemocy	2021	2022	2023 (dane do końca listopada)	Ogółem
Kobiety	16	13	12	63
Mężczyźni	2	2	6	14
Dzieci	4	4	11	21

Źródło: Dane z Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Kamieniu Kraj.

Jak wynika z powyższych danych osobami najczęściej doznającymi przemocy są kobiety. Jednak w roku 2023 aż 11 dzieci doznało przemocy.

Jeśli sytuacja w danej rodzinie nie uległa poprawie, pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej składali zawiadomienie do Prokuratury Rejonowej o możliwości popełnienia przestępstwa z art. 207 kodeksu karnego.

Tabela 4. Dane dotyczące działań podjętych przez Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Kamieniu Krajeńskim oraz Grupy Robocze powołane przez Zespół.

Rok	2021	2022	2023
Działania podjęte wobec sprawców przemocy domowej			
Zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa	5	3	5
Współpraca z kuratorem sądowym celem weryfikacji realnej postawy sprawcy	3	3	1
Skierowanie wniosku do MGKRPA o objęcie działaniami	10	8	10
Wydanie nakazu opuszczenia lokalu i zakazu zbliżania	3	0	5
Udział w programie korekcyjno-edukacyjnym dla sprawców przemocy	0	1	0

Działania podjęte wobec ofiar przemocy domowej			
Objęcie osoby wsparciem psychicznym	12	6	4
Skierowanie wniosku do Sądu o wgląd w sytuację dzieci	3	1	4
Objęcie świadczeniami pomocy społecznej	5	5	4
Objęcie rodziny wsparciem asystenta rodziny	4	2	3
Objęcie dziecka w szkole wsparciem pedagoga/psychologa	4	4	11
Pomoc prawnika	6	3	6

Źródło: Dane z Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Kamieniu Kraj.

Wiele ofiar działa nieświadomie, na podstawie stereotypów, schematów myślowych, powielanych z pokolenia na pokolenie, należą do nich: chęć zachowania pozorów dobrej rodziny, wstyd przed rodziną i sąsiadami, przekonanie, że tak ma być, wyniesione z domu rodzinnego przekonanie, że można sobie z tym poradzić we własnym zakresie, brak wiary w pomoc ludzi i instytucji, obawa przed wzrostem przemocy, jako kary za jej ujawnienie, obawa przed pozostaniem bez środków do życia, po ujawnieniu faktu przemocy. Zachowania ofiar bywają często niezrozumiałe, zniechęcają do pomagania im.

Pocieszającym jest jednak fakt, iż o przemocy domowej mówi się coraz częściej. Powstaje wiele kampanii społecznych przeciw przemocy w rodzinie nagłaśniających to zjawisko poprzez organizowanie konferencji na temat zjawiska przemocy w rodzinie, plakaty, ulotki, spotkania z osobami doświadczającymi przemoc, prelekcje w szkołach, prelekcje dla osób starszych. Działania podejmuje się również wobec sprawców przemocy. Pomimo podejmowanych interwencji niewielu sprawców przemocy zgłasza się do programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc. Z analizy przedstawionych danych należy przypuszczać, że rzeczywista liczba osób i rodzin dotkniętych przemocą jest znacznie wyższa niż wskazują na to statystyki. Ofiary przemocy często przez wiele lat ukrywają swój problem, dlatego trudno jest określić dokładną skalę zjawiska przemocy.

Obecnie podejmowane na terenie Gminy Kamień Krajeński działania są niewystarczające, aby skutecznie przeciwdziałać przemocy domowej, zarówno w zakresie rozpoznawania,

zapobiegania, jak i efektywnego radzenia sobie z nią i jej skutkami. Dlatego należy podjąć nowe wyzwania, aby skuteczniej zapobiec problemowi przemocy domowej.

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem społecznym. Przed przemocą w rodzinie nie chroni pozycja społeczna, wyższe wykształcenie, miejsce zamieszkania. Przemoc w rodzinach o wyższym statusie społecznym różni się stosowanymi formami przemocy od tej z niższym statusem. Podczas gdy w tych ostatnich dominuje przemoc fizyczna, reprezentanci pierwszej grupy uciekają się raczej do stosowania przemocy psychicznej bądź ekonomicznej.

Głównym zadaniem profesjonalistów pomagających osobom dotkniętym przemocą domową jest więc wzmocnienie tych osób, przekonanie ich, że nie muszą się godzić na przemoc i że same sobie poradzą.

Rozdział IV

Analiza SWOT w zakresie problemu przemocy

Analiza SWOT jest to metoda analizy strategicznej pozwalająca skonfrontować ze sobą pozytywne i negatywne czynniki wewnątrz oraz na zewnątrz. Innymi słowy SWOT jest sposobem organizowania faktów, umożliwiającym zrozumienie danych i dostrzeżenie wynikających z nich konsekwencji. Polega na podzieleniu zebranych informacji na cztery grupy (cztery kategorie czynników strategicznych):

S (Strengths) – mocne strony: wszystko to co stanowi atut, przewagę, zaletę;

W (Weaknesses) – słabe strony: wszystko to co stanowi słabość, barierę, wadę;

O (Opportunities) – szanse: wszystko to co stwarza szansę korzystnej zmiany;

T (Threats) – zagrożenia: wszystko to co stwarza niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none">• Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy Domowej.• Funkcjonowanie grup diagnostyczno-pomocowych.• Aktualna i rzetelna diagnoza środowiska lokalnego pod kątem zagrożenia przemocą domową.	<ul style="list-style-type: none">• Długi okres rozstrzygania spraw w sądach.• Zatajenie przez członków rodziny i bliskich przemocy domowej.• Brak współdziałania ze strony osoby doznającej przemocy.• Wycofanie zeznań przez osoby doznające przemocy, co utrudnia

<ul style="list-style-type: none"> • Współpraca międzyinstytucjonalna w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej. • Zasoby: instytucje i specjaliści działający w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie (Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Miejsko-Gmina Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punkt Konsultacyjny ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej). • Spadek liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu przemocy. • Zapewnienie rodzinom wsparcia w postaci asystenta rodziny. • Doświadczenia, wiedza, kwalifikacje pracowników instytucji działających na rzecz rodziny. • Nakaz natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakaz zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, Policja oraz Żandarmeria Wojskowa. 	<p>udzielenie pomocy.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Brak warunków lokalowych sprzyjających współpracy z rodzinami dotkniętymi problemem przemocy domowej. • Niedostateczny dostęp rodzin dotkniętych problemami uzależnień do pomocy terapeutycznej (dojazd do innej miejscowości). • Zagrożenie wypaleniem zawodowym pracowników wykonujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej. • Brak grup wsparcia dla osób doświadczających przemocy. • Brak mieszkań socjalnych, komunalnych, chronionych dla osób doświadczających przemocy domowej i ich rodzin.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Zmiany w przepisach prawnych umożliwiające skuteczniejsze formy niesienia pomocy rodzinom zagrożonym przemocą. • Polityka państwa związana ze zwiększaniem środków finansowych na przeciwdziałanie przemocy. • Kampanie informacyjne wpływające na zmianę świadomości społeczeństwa dot. problemu przemocy w rodzinie adresowane do ogółu społeczeństwa ze szczególnym uwzględnieniem ofiar i świadków przemocy. • Kształcenie się oraz podnoszenie kwalifikacji przez przedstawicieli instytucji i służb publicznych. • Wzrost świadomości społecznej na temat problemu uzależnienia i współuzależnienia. • Pogłębienie wiedzy społeczeństwa o 	<ul style="list-style-type: none"> • Negatywne wzorce zachowań społecznych. • Wypalenie zawodowe dotyczące część kadry instytucji przeciwdziałających przemocy w rodzinie. • Problem uzależnienia od alkoholu w rodzinach. • Niebezpieczeństwo marginalizacji osób i rodzin dotkniętych przemocą. • Ukrywanie przez rodzinę występowania aktów przemocy, niechęć do współpracy. • Niedoinformowanie społeczne odnośnie placówek świadczących pomoc osobom krzywdzonym. • Używanie komunikatorów oraz mediów społecznościowych niezgodnie z ich przeznaczeniem, do

<p>zjawisku przemocy domowej i sposobach radzenia sobie z tym problemem.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pogłębienie wiedzy społeczeństwa o zjawisku cyberprzemocy i sposobach radzenia sobie z tym problemem. 	<p>działań o znamionach cyberstalkingu.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Długi okres oczekiwania na leczenie odwykowe. • Brak umiejętności rozpoznania zjawiska przemocy w rodzinie.
--	--

Rozdział V

Cele, działania i sposoby realizacji Programu

Celem głównym Programu jest **zwiększenie skuteczności działań w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej w gminie Kamień Krajeński.**

Z celu głównego programu wynikają cele szczegółowe, które są spójne z założeniami znajdującymi się w Rządowym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030.

Cel szczegółowy 1

Zintensyfikowanie działań profilaktycznych, diagnostycznych i edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej

Lp.	Działania	Realizatorzy
1.	Edukacja środowiska lokalnego w zakresie identyfikowania i reagowania na zjawisko przemocy, w tym działania na rzecz zwiększenia świadomości rodziców na temat negatywnych konsekwencji stosowania agresji w procesie wychowania, przy jednoczesnej edukacji w zakresie innych skutecznych i bezpiecznych dla rozwoju dziecka metod wychowawczych.	Policja, MGOPS, placówki oświatowe, służba zdrowia, MGKRPA oraz Punkt Konsultacyjny ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przemocy w Rodzinie, Zespół Interdyscyplinarny, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna
2.	Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie radzenia sobie z przejawami agresji i przemocy. Prowadzenie w placówkach oświaty kampanii, konkursów, zajęć edukacyjnych mających na celu podniesienie świadomości uczniów na temat zagrożeń związanych z przemocą oraz	Policja, placówki oświatowe, MGKRPA oraz Punkt Konsultacyjny ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przemocy w Rodzinie, Zespół

	cyberprzemocą.	Interdyscyplinarny, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna
3.	Zajęcia edukacyjno-wspierające w szkołach, możliwość skorzystania ze wsparcia psychologów i pedagogów w szkołach (programy rekomendowane dla szkół).	MGKRPA, placówki oświatowe
4.	Upowszechnianie w lokalnych mediach, na tablicach informacyjnych, odpowiednich stronach internetowych, informacji na temat zjawiska przemocy domowej, mających na celu podniesienie świadomości w tym temacie, obalenie mitów oraz wskazanie mieszkańcom potrzeby sygnalizacji problemu i dróg wyjścia z trudnej sytuacji życiowej.	Policja, MGOPS, placówki oświatowe, służba zdrowia, MGKRPA, Zespół Interdyscyplinarny
5.	Integracja społeczności lokalnej poprzez organizowanie pikników, imprez i temetycznych spotkań, kampani informacyjnych.	Policja, MGOPS, Zespół Interdyscyplinarny, placówki oświatowe, MGKRPA oraz Punkt Konsultacyjny ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przemocy w Rodzinie

Cel szczegółowy 2

Rozwijanie działań mających na celu pomoc osobom doznającym przemocy domowej

Lp.	Działania	Realizatorzy
1.	Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego	Przedstawiciele Instytucji wchodzących w skład Zespołu Interdyscyplinarnego
2.	Interwencje Zespołu Interdyscyplinarnego lub grup diagnostyczno-pomocowych, działania edukacyjno- wspierające	Policja, MGOPS, MGKRPA, służba zdrowia, placówki oświatowe
3.	Psychologiczne, prawne, i socjalne wsparcie osób doświadczających przemocy w celu umożliwienia prawidłowego funkcjonowania.	MGOPS, MGKRPA oraz Punkt Konsultacyjny ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przemocy w Rodzinie, Zespół Interdyscyplinarny, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna
4.	Interwencje i zabezpieczenia w środowiskach dysfunkcyjnych przewidziane w świetle prawa,	Policja, MGOPS

mające na celu ochronę osób doświadczających przemocy domowej.
--

Cel szczegółowy 3

Podejmowanie działań wobec osób stosujących przemoc domową

Lp.	Działania	Realizatorzy
1.	Realizowanie procedury "Niebieskie Karty"	Policja, MGOPS, placówki oświatowe, służba zdrowia, MGKRPA, Zespół Interdyscyplinarny
2.	Stosowanie wobec osób stosujących przemoc domową sądowego zakazu kontaktowania się z pokrzywdzonym lub zbliżania się do niego oraz nakazu opuszczenia lokalu.	Policja, Sąd Rejonowy
3.	Stosowanie wobec uzależnionych osób stosujących przemoc domową procedury sądowego zobowiązania do leczenia odwykowego.	MGKRPA, Sąd Rejonowy
4.	Kierowanie i motywowanie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych lub psychologiczno-terapeutycznych.	Zespół Interdyscyplinarny, Sąd

Cel szczegółowy 4

Podniesienie jakości i dostępności usług poprzez zwiększenie kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej

L.p.	Działania	Realizatorzy
1.	Współpraca w ramach grup diagnostyczno-pomocowych.	Policja, MGOPS, placówki oświatowe, służba zdrowia, MGKRPA, Zespół Interdyscyplinarny
2.	Organizowanie interdyscyplinarnych szkoleń w celu podniesienia umiejętności pracy z osobami dotkniętymi problemem przemocy oraz skuteczniejszego radzenia sobie ze stresem, superwizji.	Policja, MGOPS, placówki oświatowe, służba zdrowia, MGKRPA, Zespół Interdyscyplinarny
3.	Współpraca przy realizacji procedury „Niebieskie Karty”	Policja, MGOPS, placówki oświatowe, służba zdrowia, MGKRPA, Zespół Interdyscyplinarny

Rozdział VI

Przewidywane efekty realizacji Programu

1. Zmiana postaw społecznych wobec zjawiska przemocy domowej.
2. Zwiększenie zaangażowania społeczności w sprawy przeciwdziałania przemocy domowej.
3. Podwyższenie kompetencji służb zajmujących się problematyką przemocy domowej.
4. Zwiększenie bezpieczeństwa członków rodzin doświadczających przemocy.
5. Pogłębienie wiedzy społeczności lokalnej na temat zjawiska przemocy domowej.

Rozdział VII

Źródła finansowania Programu

Źródłami finansowania wymienionych zadań są środki własne Gminy Kamień Krajeński przewidziane w planie finansowym poszczególnych jednostek organizacyjnych Gminy Kamień Krajeński, przy czym środki na obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego przewidywane są w planie finansowym Miejskiego- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kamieniu Krajeńskim. Ponadto Program może być finansowany z dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

Rozdział VIII

Monitoring i ewaluacja programu

Monitoring odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość jego realizatorów. Dyrektor Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kamieniu Krajeńskim monitoruje realizację programu i składa roczne sprawozdania z wykonania zadań zawartych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Kamień Krajeński na lata 2024-2030.

Uzasadnienie

do uchwały Nr LVIII/403/2023 Rady Miejskiej w Kamieniu Krajeńskim z dnia 28 grudnia 2023 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Kamień Krajeński na lata 2024-2030.

Zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. 2021 r. poz. 1249 ze zm.) do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej. Aktualnie na terenie gminy obowiązuje Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Kamień Krajeński na lata 2022-2026 przyjęty uchwałą nr XLI/290/2022 Rady Miejskiej w Kamieniu Krajeńskim z dnia 31 sierpnia 2022 r. W związku z obszerną nowelizacją ww. ustawy wprowadzoną ustawą z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 535), konieczne jest przyjęcie przez Radę Miejską w Kamieniu Krajeńskim Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Kamień Krajeński na lata 2024–2030 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

W związku z powyższym przyjęcie uchwały jest w pełni uzasadnione.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Kamień Krajeński na lata 2024-2030 jest spójny z uchwałą Rady Ministrów z 9 listopada 2023 r. w sprawie ustanowienia Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 (MP z 2023 r. poz. 1232).